

Finansdepartementet

2. desember 2019
Deres referanse: 19/2875

Høring om NOU 2019:15 «Skatterådgiveres opplysningsplikt og taushetsplikt»

1. Innledning

Norsk Presseforbund (NP) er fellesorganet for norske medier i etiske og redaksjonelt faglige spørsmål. Norsk Redaktørforening (NR) er en landsomfattende sammenslutning av redaktører i alle typer medier. Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for redaksjonelle medarbeidere, herunder ledere og frilansere, som har journalistikk som yrke. Alle tre organisasjoner skal blant annet verne om ytringsfriheten og den redaksjonelle uavhengigheten.

Vi støtter mindretallsforslagene fra Sigrid Klæboe Jacobsen i NOU 2019:15 og Tax Justice Network (TJN) høringsuttalelse om forslagene. Vi vil i det foreliggende kort utdype vårt syn om advokaters taushetsplikt ved skatterådgivning, offentlighet om skattearrangementer og registrering av reelle rettighetshavere.

2. Vårt hovedpoeng

Redaktørstyrte, journalistiske medier her i landet har vært med på å avsløre en rekke tilfeller av aggressiv skatteplanlegging og skatteunndragelse. For fremtiden trenger vi ytterligere krav til åpenhet hos skatterådgivere. At Panama Paper-saken synliggjorde at DnBs filial i Luxembourg hjalp norske kunder å opprette postboksselskaper i skatteparadis, og i Lux-leaks-saken viste at norske advokatkontorer var part i internasjonal skattestrukturering, skyldtes lekkasjer til pressen. For at mediene i enda større grad enn i dag skal kunne utføre sitt samfunnsoppdrag på området, er det svært positivt at EUs direktiv 2018/822 DAC 6 etablerer en opplysningsplikt for skatterådgivere. For at plikten skal gi ønsket effekt, må den etter vår mening også gjelde for advokater som driver skatterådgivning.

3. Advokaters taushetsplikt

Vi mener fortrolighetsforholdet mellom advokat og klient er en forutsetning for at advokaten skal kunne motta nødvendige opplysninger for å kunne avgjøre hvordan klientens interesser best kan ivaretas. Men etter vår mening har Høyesterett i flere saker lagt til grunn at det kreves en viss sammenheng mellom yrkesutøvelsen og betroelsen. Derfor har vår øverste domstol i en rekke saker presisert at det må trekkes et skille mellom advokatrollen og andre roller når det gjelder taushetspliktens rekkevidde, jf. Rt 1999 s. 911, Rt 2008 s. 645 og Rt 2012 s. 1639. Dette innebærer etter vårt syn at taushetsplikten *prinsipalt* ikke gjelder for advokaters skatterådgivning. Vi viser i den sammenheng til vår høringsuttalelse i tilknytning til NOU 2015:3 «Advokaten i samfunnet». Vi støtter utvalgsmedlemmene Aanestad, Frankrig, Jacobsen og Sønvisens merknad under punkt 9.3.2, om at det er behov for føringer og retningslinjer for hva som faller inn under egentlig advokatvirksomhet.

Subsidiært gir vi vår tilsutning til det danske lovforslaget som skal implementere EUs direktiv 2018/822 DAC 6, og der utkastet går ut på at advokaten skal ha opplysningsplikt om klientens aggressive skatte-planlegging med en frist på 30 dager - dersom klienten ikke selv har innberettet innen fristen. Vi viser til Dokumenter Samling 2019-2020 lovforslag L 49 side 18, som utdyper hvordan ordningen bør gjennomføres.

4. Offentlighet om skattearrangementer

Vi støtter utvalgets forslag om at skattearrangementer bør offentliggjøres på Skatteetatens egne hjemmesider, jfr punkt 14.2.2, og mener dette bør slås uttrykkelig fast i lov eller forskrift.

5. Registrering av reelle rettighetshavere

Et norsk register over reelle rettighetshavere skal sikre åpenhet om eierskap i norske selskaper og styrke innsatsen mot skattekriminalitet, korrupsjon og hvitvasking, jf. anmodningsvedtaket i Dokument 8:57 S (2014-2015). Vi går glipp av undersøkende og kritisk journalistikk om samfunns-viktig informasjon dersom vi får et fremtidig register med terskelverdi på 25 prosent.

For å være et foregangsland, mener derfor vi at den demokratiske innsynsretten i registeret må frigjøres fra denne eiergrensen. At for eksempel en ordføreren eier eller har eierrettigheter i et selskap, er av allmenn interesse - selv om prosentandelen er under 25. Etter vårt syn må alle reelle rettighetshavere ha plikt til å registrere seg i registeret. Skal det settes en grense, må den være så lav som mulig.

Vi viser i denne sammenheng til utvalgsmedlem Jacobsens merknad under punkt 9.2.2 om reduksjon av inntektsgrensene for land-for-land-rapportering. I likhet med Jacobsen vil vi understreke betydningen som slik rapportering har for blant annet journalister som jobber med denne typen saker.

Primært bør inntektsgrensen fjernes, *subsidiært* reduseres så mye som mulig.

Med vennlig hilsen
for Norsk Presseforbund

Kristine Foss

jurist

Norsk Redaktørforening

Aune Jensen

generalsekretær

Norsk Journalistlag

Ina Lindahl Nyrud

advokat